

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Αθήνα, 19 / 12 / 2022

Αρ. Πρωτ.: 2990

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

ΠΡΟΣ: ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ &
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Διεύθυνση: Λεωφ. Αθηνών 58

Ταχ. Κώδικας: 10441 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες: Γ. Μπογιατζής

Τηλέφωνο: 210 5275140

Email: bogiatzis@mou.gr

**Θέμα: «Απάντηση στην υπ. αριθμ. 1340-09.12.2022 Ερώτηση των Βουλευτών
της Ελληνικής Λύσης κ.κ. Βελόπουλου και Χήτα»**

Σε απάντηση της ανωτέρω Ερώτησης, **σχετικά με την νιτρορύπανση στο νερό σε δεκάδες περιοχές της χώρας**, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για τα παρακάτω, αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών:

Η εναρμόνιση της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ «για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης» με το εθνικό δίκαιο έγινε με την έκδοση της αριθ. 16190/1335/1997 (ΦΕΚ Β' 519) ΚΥΑ. Βάσει αυτής, επισπεύδουσα αρχή για την εφαρμογή της Οδηγίας είναι η Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος & Υδάτων (ΓΓΦΠΥ) - πρώην Ειδική Γραμματεία Υδάτων (ΕΓΥ) - του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), με συναρμόδια αρχή το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και συγκεκριμένα τη Διεύθυνσή μας.

Βάσει του άρθρου 6 της Οδηγίας, εφαρμόζεται συνεχής **παρακολούθηση της ποιότητας των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων** της χώρας με την εγκατάσταση σταθερού δικτύου, από την επισπεύδουσα αρχή, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 3 της Οδηγίας, κάθε τέσσερα τουλάχιστον χρόνια επανεξετάζεται και αναθεωρείται ο κατάλογος των περιοχών οι οποίες χαρακτηρίζονται ως «**Ευπρόσβλητες Ζώνες**» (ZEN – Ζώνες ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση) και εμφανίζουν αυξημένες συγκεντρώσεις νιτρικών (≥ 50 ppm NO₃). Ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως ευπρόσβλητης από τη νιτρορύπανση γίνεται με την έκδοση από την ΓΓΦΠΥ του ΥΠΕΝ Κοινής Υπουργικής Απόφασης σε συνεργασία με τα συναρμόδια

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γενική Γραμματεία Ενωσιακών Πόρων & Υποδομών, Λεωφόρος Αθηνών 58, 10441 Αθήνα
Τηλ.: 2105275126 – e-mail: ggepy@mou.gr

Υπουργεία, μεταξύ των οποίων και το ΥΠΑΑΤ. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για το χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως ZEN είναι:

- τυχόν αυξημένες τιμές νιτρικών στα υπόγεια και επιφανειακά ύδατα της συγκεκριμένης περιοχής, με βάση τις μετρήσεις των σταθμών που αποτελούν το δίκτυο παρακολούθησης υπόγειων και επιφανειακών υδάτων, και
- τα αποτελέσματα της ανάλυσης ανθρωπογενών πιέσεων στη λεκάνη απορροής όπου ανήκει κάθε υδατικό σύστημα.

Το δίκτυο παρακολούθησης υδάτων με βάση το οποίο γίνεται ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως ευπρόσβλητης είναι αρμοδιότητα της ΓΓΦΠΥ. Επίσης, η ανάλυση των ανθρωπογενών πιέσεων, που πρέπει στην προκειμένη περίπτωση να αποδεικνύει τη συμμετοχή των γεωργικών δραστηριοτήτων στην πρόκληση νιτρορύπανσης, γίνεται στο πλαίσιο των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ), για τα οποία αρμόδια υπηρεσία είναι επίσης η ΓΓΦΠΥ του ΥΠΕΝ.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της Οδηγίας, στις περιοχές που χαρακτηρίζονται ως Ζώνες Ευπρόσβλητες στη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης (ZEN), και μέσα σε διάστημα ενός χρόνου από τον αρχικό χαρακτηρισμό, πρέπει να εκπονηθούν και να αρχίσουν να εφαρμόζονται **Προγράμματα Δράσης (ΠΔ)**. Το ΠΔ αποτελεί ένα σύνολο κανόνων – υποχρεώσεων όλων των παραγωγών των οποίων οι εκμεταλλεύσεις βρίσκονται στις εν λόγω περιοχές, που έχει ως κορμό τον **Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΟΓΠ)** αλλά περιλαμβάνει και επιπλέον υποχρεωτικά μέτρα (μαζί με ελέγχους και κυρώσεις), προσαρμοσμένα στα ιδιαίτερα εδαφοκλιματικά, μετεωρολογικά, υδρογεωλογικά και καλλιεργητικά δεδομένα κάθε περιοχής όπου ευρίσκεται η κάθε ZEN. Σύμφωνα με την αριθ. 16190/1335/1997 ΚΥΑ, τα ΠΔ εκπονούνται με μέριμνα της ΓΓΦΠΥ. Σήμερα, βρίσκεται σε ισχύ η αριθ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/38552/265/25.04.2019 (ΦΕΚ Β' 1496) Κοινή Υπουργική Απόφαση «Πρόγραμμα Δράσης περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ευπρόσβλητες ζώνες από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 2 της οικ. 19652/1906/1999 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 1575), όπως ισχύει, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ «για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης» του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.», με την οποία εγκρίθηκε νέο Πρόγραμμα Δράσης (ΠΔ) για το σύνολο των 30 ευπρόσβλητων περιοχών της Χώρας, καταργώντας παράλληλα τα 7 παλιότερα ΠΔ.

Πέρα των ανωτέρω βάσει του άρθρου 4 της Οδηγίας, κάθε Κράτος - Μέλος θεσπίζει **Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΟΓΠ)**, για όλη την επικράτεια. Με βάση την αριθ.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

16190/1335/1997 (ΦΕΚ Β' 519) ΚΥΑ, η αρμοδιότητα κατάρτισης των Κωδίκων ανήκει στο ΥΠΑΑΤ. Ο ΚΟΓΠ έχει ισχύ σε ολόκληρη τη χώρα και παρότι έχει εθελοντικό χαρακτήρα - πλην των ΖΕΝ, στις οποίες ισχύει υποχρεωτικά για τους αγρότες (σύμφωνα με το άρθρο 4 της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ) - περιλαμβάνει και μια σειρά διατάξεων οι οποίες είναι αυστηρά απαγορευτικές, ειδικά από τον ΚΟΓΠ του 2015 και μετά.

Τόσο οι απαγορευτικές και άλλες διατάξεις του ΚΟΓΠ, για το σύνολο των εκμεταλλεύσεων της χώρας, όσο και το σύνολο των διατάξεων του ΠΔ για τις εκμεταλλεύσεις της χώρας που εντοπίζονται εντός των ορίων των ΖΕΝ, ενσωματώθηκαν στο κείμενο της Πολλαπλής Συμμόρφωσης που ισχύει για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2022, ως μέρος της 1^{ης} Κανονιστικής Απαιτήσης Διαχείρισης (ΚΑΔ 1) του Παραρτήματος II του Καν.(ΕΕ) 1306/2013, αποτελώντας έτσι υποχρέωση και στοιχείο ελέγχου περιβαλλοντικών απαιτήσεων που πρέπει να τηρούν οι παραγωγοί προκειμένου να δικαιούνται τη λήψη των Άμεσων Ενισχύσεων του Πυλώνα Ι της ΚΑΠ αλλά και της οικονομικής στήριξης για συμμετοχή στα μέτρα Αγροτικής Ανάπτυξης του Πυλώνα ΙΙ. Αρμόδιες αρχές για την Πολλαπλή Συμμόρφωση είναι η Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής του ΥΠΑΑΤ, η οποία εκδίδει το θεσμικό πλαίσιο και ο ΟΠΕΚΕΠΕ (Δ/νση Τεχνικών Ελέγχων), που διενεργεί τους ελέγχους και επιβάλλει τις σχετικές κυρώσεις. Οι διατάξεις του ΚΟΓΠ που ενσωματώθηκαν στην Πολλαπλή Συμμόρφωση περιλαμβάνονται στις παραγράφους 1-3 του άρθρου 3 της αριθ. 1791/74062/02.07.2015 (ΦΕΚ Β' 1468) ΥΑ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Συμπληρωματικά των ΠΔ, τα οποία είναι υποχρεωτικά για τους παραγωγούς των ΖΕΝ, έχουν υλοποιηθεί από την Προγραμματική Περίοδο 2000-2006 μέχρι και σήμερα (Προγραμματική Περίοδο 2014-2022) στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της χώρας εθελοντικές γεωργοπεριβαλλοντικές δράσεις, οι οποίες παρείχαν οικονομική ενίσχυση στους παραγωγούς των ΖΕΝ για την τήρηση αυστηρότερων υποχρεώσεων σε σχέση με αυτές των ΠΔ.

Κατά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο 2014-2022, υλοποιείται η εθελοντική δράση 10.1.04 «Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα» του Μέτρου 10 «Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα», για τις ανάγκες υλοποίησης της οποίας εκδόθηκε η αριθ. 2175/139694/28.12.2017 Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων στήριξης. Επίσης, στο πλαίσιο του μεταβατικού κανονισμού (ΕΕ) 2020/2220, εκδόθηκαν οι αριθ. 266/42725/16.02.2022 και 267/42729/16.02.2022 Προσκλήσεις.

Η έκδοση του θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παραπάνω αναφερομένων Προσκήσεων έγινε από την Υπηρεσία μας ως Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ), όπως ορίστηκε με απόφαση του τότε Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων. Η δράση στοχεύει γενικότερα στη μείωση της ρύπανσης των υδάτων από τη γεωργική δραστηριότητα (νιτρικά ιόντα, φωσφορικά ιόντα και δραστικές ουσίες που περιέχονται στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα) και όχι αποκλειστικά από νιτρικά ιόντα.

Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής αυτής είναι οι 30 περιοχές που είναι ήδη χαρακτηρισμένες με ΦΕΚ ως ZEN καθώς και 7 σημαντικά υδροτοπικά συστήματα. Οι δικαιούχοι της δράσης οφείλουν να εφαρμόσουν συγκεκριμένες πρακτικές - δεσμεύσεις κατά τη διάρκεια μιας πενταετούς ή διετούς αντιστοίχως περιόδου :

1. διατήρηση αγροανάπαυσης σε έκταση τουλάχιστον 30% της αρδευόμενης ενταγμένης έκτασης (δέσμευση Α),
2. εφαρμογή ξηρικής αμειψισποράς σε ποσοστό τουλάχιστον 30% της αρδευόμενης ενταγμένης έκτασης (δέσμευση Β),
3. εφαρμογή χλωράς λίπανσης με φυτά εδαφοκάλυψης σε ορισμένες δενδρώδεις καλλιέργειες των ευπρόσβλητων στα νιτρικά περιοχών σε έκταση που αντιστοιχεί στο 20% της ενταγμένης στη δέσμευση γεωργικής έκτασης (δέσμευση Γ).

Τα κριτήρια επιλογής των αγροτεμαχίων που συμμετέχουν στη δράση εξασφαλίζουν την περιβαλλοντική στόχευση της δράσης σε ό,τι αφορά την διαχείριση της ποιότητας των υδάτων, καθώς δίνεται προτεραιότητα :

- α) κατά πρώτον σε γεωργικές εκτάσεις των οποίων τα υπόγεια υδατικά συστήματα χαρακτηρίζονται από κακή ποιοτική (χημική) κατάσταση και
- β) κατά δεύτερον σε γεωργικές εκτάσεις που βρίσκονται σε προστατευόμενες περιοχές (περιοχές NATURA, θεσμοθετημένες περιοχές εθνικών πάρκων).

Με την αριθ. 2175/139694/28.12.2017 1^η Πρόσκληση εντάχθηκαν στη Δράση 10.1.04 συνολικά 4.169 δικαιούχοι με συνολικό προϋπολογισμό 254.627.063,52 € και συνολική ενταγμένη έκταση 84.879,23 εκτάρια, με μόνο 2 δικαιούχους να εντάσσονται στη δέσμευση Γ.

Στο πλαίσιο της αριθ. 266/42725/16.02.2022 2ης Πρόσκλησης της Δράσης που περιλαμβάνει τις δεσμεύσεις Α & Β (για τις αροτραίες καλλιέργειες) της Δράσης 10.1.04 εντάχθηκαν συνολικά 7.957 δικαιούχοι με συνολική έκταση 85.383,2 εκτάρια και συνολικό προϋπολογισμό για τη διετία 102.459.816 €. Στο πλαίσιο της αριθ. 267/42729/16.02.2022

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη αναπτύσσεται με αγροτικές δραστηριότητες

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3ης Πρόσκλησης της Δράσης που περιλαμβάνει τη δέσμευση Γ (εφαρμογή χλωράς λίπανσης για δενδρώδεις καλλιέργειες) εντάχθηκαν συνολικά 57 δικαιούχοι με συνολική έκταση 205,3 εκτάρια και συνολικό μέγιστο ποσό ενίσχυσης για τη διετία 175.138 €.

Το έτος εφαρμογής 2022 αποτελεί το τελευταίο έτος εφαρμογής της πενταετούς Πρόσκλησης, καθώς οι δεσμεύσεις των δικαιούχων λήγουν στις 27 Δεκεμβρίου 2022. Οι δεσμεύσεις των δικαιούχων της διετίας (2^η και 3^η Πρόσκληση) λήγουν στις 15 Φεβρουαρίου του 2024.

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ**

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΟΔ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης